FAUNISTIK OG KRITIK.

ET SIDSTE ORD TIL HR. O. M. Reuter

AV

EMBR. STRAND.

Jeg skal være enig med hr. Reuter i, at det er »motbjudande» at skrive mere om denne sag, men hans sidste indlæg nöder mig dog til endnu en gang at »belysa» hans eiendommelige opfatning av entomologisk faunistik og hans optræden likeoverfor mig personlig.

Jeg konstaterer först og fremst, at hr. Reuter har ikke, hverken i sin kritik nr. 1 eller 2, »paavist» nogen anden »feil» i min opsats end at et par arter var betegnede som ny for faunen uden at være det og et par andre som »sjeldne», mens de efter hr. Reuters mening skulde være hyppige, samt at ogsaa almindelige arter har faaet plads i fortegnelsen. Hvad næstsidste punkt angaar, saa maa man kunne, eller rettere sagt man kan ikke andet end anse en art for sjelden inden et vist faunistisk omraade, saa længe den kun faa gange er paatruffet der og er fundet sjeldnere end andre arter; »sjelden» og »hyppig» er jo kun relative begreber. Hvis man er enig heri, saa vil man ogsaa være enig med mig i, at *alle* de av mig som sjelden betegnede arter ogsaa virkelig fortjener dette attribut, forsaavidt som de var kjendte kun fra faa norske lokaliteter. Hvad arternes hyppighed paa de enkelte

lokaliteter angaar, saa kan hr. Reuter aldeles ikke ha noget positivt kjendskab hertil, da de allerfleste av mine lokaliteter tidligere ikke eller næsten ikke var undersögte hemipterologisk; det er derfor kun löse förmodninger og intet andet, som ligger til grund for hr. Reuters beskyldninger. — Hvad det förste punkt angaar, saa har jeg allerede i mit forrige tilsvar paavist, at berettigelsen eller ikke-berettigelsen av hr. Reuters paastande her ikke har nogen indflydelse paa min opsats' videnskabelige værd, det nemlig at give nye bidrag til kundskaben om hemipternes udbredelse og om sammensætningen av Norges hemipterfauna. Mod denne sats har heller ikke hr. Reuter havt noget at sige i sit nye angreb, hvor han dog ellers aabenbart gjör sig möie med at hægte sig ved saa meget som muligt i mit tilsvar. Det eneste, som kunde beröve opsatsen dens værd, maatte være, at arterne havde været galt bestemte eller lokaliteterne falske. Nogen saadanne beskyldninger har dog hr. Reuter vogtet sig for at komme med. — Tilbage staar den »feil», at ogsaa almindelige arter er optagne, og at i enkelte tilfælde antallet av de samlede eksemplarer er anfört. At disse opgaver er likefrem skadelige, uden forsaavidt som de optager plads i tidsskriftet, kan dog selv hr. Reuter ikke kunne paastaa. Men de skal være unyttige.

Det er lidt paafaldende, at hr. Reuter ikke tidligere har fundet sig beföiet til at agitere mod lokalfaunaer og samlenotitser, hvori ogsaa almindeligere arter nævnes. Saadanne er dog ikke sjeldne i den entomologiske litteratur; selv i hr. Reuters eget land er der i tidens löb publiceret adskilligt av denslags. Det kunde derfor været likesaa berettiget, om hr. R. hadde givet sine formaninger en anden adresse. — Jeg ved kun altfor godt, at hr. R. ikke er den eneste, som anser »lister» som overhovedet alt hvad der hörer med til lokalfaunistik for at være av lidet værd, men jeg kan ogsaa smigre mig med, at jeg ikke er allene om at nære den modsatte anskuelse. Hvad publiceres der vel ikke f. eks. i England av lister endnu den dag i dag? Man behöver kun at gjennemse en aargang av »Entom. Month. Mag.» for at overbevise sig om, at de praktiske englændere ikke betragter listerne som et overvundet standpunkt til trods for, at Englands entomologiske

fauna dog allerede er saa udmerket godt kjendt. Og i disse engelske fortegnelser finder NB. netop *alle* arter, selv de almindeligste, plads, og man angiver ogsaa hyppig, om man har paatruffet flere eller kun et eksemplar. Det kan vel ikke være tvivl om, at det netop er disse talrige samlenotitser, hvori ogsaa tilsyneladende lidet værdifulde iagttagelser er medtagne, at takke for at Englands fauna er saa godt kjendt. At man fremdeles, efter at den biologiske retning er blevet saa fremtrædende, ikke har opgivet samlenotitserne, beviser, at man ogsaa er overbevist om, at disse kan ha værd for lösningen av rent biologiske spörsmaal. For kun at nævne flyvetiden, saa er den som bekjendt forskjellig for de forskjellige lokaliteter; den maa bestemmes særskilt for hver enkelt lokalitet, saavel for de almindelige som sjeldne arters vedkommende, og det kan jo kun ske ved at man samler eller med sikkerhed iagttar arten. — Man maa ogsaa erindre, at fortegnelser med opgaver over arter, som *nu* er almindelige, kan faa betydning i fremtiden, naar eventuelle forandringer i faunaens sammensætning har fundet sted; inden ethvert faunistisk omraade er jo denne i tidens löb underkastet forandringer, idet endel arter forsvinder, andre optræder isteden. Kun ved at man paa et givet tidspunkt med mest mulig nöiagtighed faar bestemt arternes udbredelse, kan det være muligt efter et större tidsrums forlöb at redegjöre for de indtrufne forandringer. — Det er da ogsaa nok av eksempler paa, at arter som andensteds er hyppige, paa visse steder ganske mangler, selv om tilsyneladende alle existensbetingelser er forhaanden. Jeg vil i den anledning erindre om nogle bemerkninger av SPARRE SCHNEIDER i et av hans nyeste arbeider, hvori han netop beklager sig over, at forfatterne saa ofte undlader at medtage lokalitetsangivelser for arter, som engang har faaet ord for at være »almindelige», hvorav fölgen er, at materialet til belysning av deres udbredelse blir saa ufuldstændigt, at en paalidelig oversigt derover ikke kan gives. (Det var, saavidt jeg husker, netop under omtalen av de av hr. REUTER saa dybt foragtede »nässelfjärilar», at hr. SCHNEIDER kom med disse bemerkninger Jeg har ikke vedkommende avhandling for mig). Et par eksempler paa almindelige arters ikke-forekomst paa tilsynela-

dende gunstige lokaliteter kan jeg her anföre fra min egen praksis. Jeg har i sommer under et par maaneders ophold i Stuttgart i denne bys omegn ivrigt sögt efter *Agelena labyrinthica* (L), hvorav jeg trængte materiale for embryologiske studier. Tiltrods for at arten ifölge forfatterne skal være almindelig i hele Tyskland, tiltrods for at der ved Stuttgart var nok av lokaliteter, der skulde synes gunstige for den, idet jeg her ved Marburg f. eks. paa saadanne steder har kunnet finde den i massevis, og tiltrods for at det var i den tid, da den skulde være lettest at finde, fordi dens spind da er mest iöinefaldende, saa lykkedes det mig ikke at finde et eneste eksemplar. Liknende erfaringer gjorde jeg i sin tid i Hatfjelddalen i Nordland med *Epeira cornuta* (Cl.), en art, som man der kunde ventet at finde meget hyppig efter dens forekomst og optræden andensteds i Norge at dömme. Og jeg kunde nævne talrige andre liknende eksempler fra min egen samlervirksomhed for ikke at tale om, hvad man i litteraturen kan finde om saadanne eiendommeligheder i arternes udbredelse. Men det kan være nok. Enhver, der virkelig indgaaende har befattet sig med faunistiske studier, vil vide, hvor forsigtig man bör være med at overföre de paa et sted gjorte erfaringer til ogsaa at gjælde for andre, mindre kjende steder. — At den virkelige eller tilsyneladende ikke-forekomst i mange tilfælde maa være at före tilbage til en periodicitet i arternes optræden, gjör ikke sagen mindre interessant, men er meget mere nok en grund til at tilveiebringe paalidelige og nöiagtige samlenotitser selv for almindelige former.

Hr. Reuter siger, at det var »obefogadt», naar jeg i min forrige opsats talte om personligheder og uartigheder fra hans side. Hvad der manglede av den slags i hans forrige opsats, kommer saa vist med i hans sidste, hvor udtryk som »pueril», »insinuation», ironiske udtalelser om »mogen man» etc. breder sig. Hr Reuter lægger nu ikke længer skjul paa, at det ikke bare er mine fund, men ogsaa min personlighed, som skal belyses — den sidste ikke mindst.

Hr. Reuter gjör »frågor»: Hvad vilde ornitologer sige om o. s. v. — Med disse sine spörsmaal vil det dog ikke lykkes ham at kaste fornuftige folk blaar i öiene. De av hr. R.

nævnte eksempler er nemlig paa ingen maade tilsvarende til hvad jeg har offentliggjort om hemipterne av den simple grund, at kundskaben om fuglenes udbredelse er langt fuldstændigere end om hemipternes, ikke mindst for den norske faunas vedkommende. Hvad der gjælder paa ornitologiens omraade behöver ikke at gjælde paa hemipterologiens og gjör det slet ikke i disse tilfælde. Mens det vel neppe gives et eneste prestegjeld i Norge, hvor der ikke er gjort ornitologiske observationer, er der hele amter, hvorfra der knapt er kjendt en eneste hemipter-art. Det forandrer dog sagen ganske betydelig og gjör at hr. Reuters udtalelser herom blir »barockheter» og intet andet. Endvidere har han ikke været ubetinget heldig med sine ornitologiske eksempler. Det er ingen tvivl om, at den som kunde give en nöiagtig fremstilling av graaspurvens udbredelse i det arktiske Norge, vilde dermed leverere et arbeide, som vilde være av stor interesse for ornitologer. Hr. Reuter er her kommet i skade for selv at nævne et udmerket eksempel paa, at »almindelige» arter i mange tilfælde faktisk mangler, hvor de kunde ventes at findes og ovenikjöbet at være hyppige.

Vi faar den oplysning av hr. R., at *Cicadula sexnotata* i Norge er talrigere end — væggelusen. Det tror jeg saa gjerne; jeg kan forsikre hr. Reuter, at vi i Norge slet ikke holder sidstnævnte husdyr synderlig talrig, tvertimod maa den ubetinget henregnes til de »sjeldne» arter. At det kan være anderledes i Finland, tör være ganske sandsynlig.

Hr. Reuter kommer derpaa med en del spörsmaal og nærgaaende bemerkninger av denslags, som rolig kan lades ubesvarede. — At en forfatter ikke skal ha lov til at referere sine egne arbeider, er en lære, som vistnok flere end jeg hidtil ikke har kjendt til. Hr. Reuter vil visselig ikke undlade at give f. eks. medarbeiderne av »Zoologisches Zentralblatt», en formaning i saa henseende; der er det som bekjendt noksaa hyppig, at referent og forfatter er en og samme person. — Endvidere snakker hr. R. endel om hvad »våra unga studenter och skolelever» *kunde* gjöre. Man fristes derved til at tænke paa Kolombus's æg — hvad man *kunde* gjöre, er

en ting, hvad det kommer an paa er, hvad man gjör eller har gjort.

At hr. R. varmt interesser sig for »Entom. tidskrift» er tydeligt nok, naar han atter finder sig beföiet til at optage 4 av dets sider med saadant indhold.

Hr. REUTER indrömmer til slut ganske likefrem at have fört uartigheder til torvs. Men han »nödgas» til det, arme mand! Likesaa tilstaar han, at hans uartigheder og personligheder ikke vil være av direkte nytte for videnskaben. Denne tilstaaelse, sammenholdt med hvad han andensteds skriver om sin varme interesse, tar sig noget eiendommelig ud. »Reflexionerna göra sig självfva!».

Om hr. REUTER skulde finde nogen særlig fornöielse i at faa beholde det sidste ord[1], saa maa han saa gjerne det faa. Jeg agter ikke at ofre mere blæk paa denne sag.

Marburg i H. Oktbr. 1904.

[1] Sedan båda författarne tvenne gånger haft tillfälle att yttra sig torde diskussionen i E. T. få afslutas.

Red.

Cantharis oculata GEBL. är af undertecknad funnen vid Tågaborg nära Helsingborg. Förut anträffad i Danmark.

Anthicus setulosus BOHEM. är fångad under håfning vid Schelderviken nära Engelholm. Förut anmärkt från Gotland och Öland.

Pissodes piniphilus HERBST har anträffats vid Helsingborg. Förut funnen från Lappland till och med Halland och Småland.

B. Varenius.